

MIP

Пудоўны і радасны, як ніколі, ідзе на зямлі Першамай. І справа, вядома ж, не ў тых яркіх фарбах, якімі расквашаны плошчы і вуліцы нашых святочных гарадоў і вёсак, хоць пруды, і яны німаюць спрыяльнай доўраму настрою. І нават — гэтак, у вясновай красе, саргатай шчодры сонцам. Сутнасць справы ў іншым.

Дваццаць другі з'езд Камуністычнай партыі даў нам Праграму, па якой мы ажыццяўляем найважнейшыя падзвыгі чалавечтва — будзем камунізм. Найглыбейшы сэнс гэтага падзвігу, які аб'ядноўвае нашы папярэдніх, заключаецца ў наступным: «Усё ў імя чалавека, усё на карысць чалавечы».

Камунізм — наша светлавая будучыня. Ён перастае ўжо быць для нас, савецкіх людзей, толькі запавятай марай. Які ранішніе сонца кідзе на зямлю свае першыя промні, так і наша пудоўная ява запальвае дзівоўныя агні, якія і вядома, і клічэ, і натхняе.

Так, наша будучыня ствараецца сёння.

Каб можна было аніцця паспрабаваць усяго Савецкай, у якой бы невялікай, най прыгожэйшай адкрылася перад нашымі вачыма карціна! На жал, прырода абмежавала наш зрок. Затое яна надзяляла нас вялікай сілай уяўлення, дала нам крылы мары.

Па ўсёй нашай Радзіме — ад Беларускай да Курды, ад Артыны да Леніна — кроціць камунізм. Скарыўшы волю чалавечы-будуцця, пачала працаваць на яго нябывалая Ангара. У Казахстане на Сакалоўска-Сарайскіх рудніках, дзе ляжаць незлічоныя скары, чалавек пачаў браць шчодрыя дары прыроды.

Але не будзем вандраваць далёка. Давяйце прыслухацца да крокаў камунізму ў нас, на Беларусі, падзіміся на агні, якія ён запальвае тут і там, уявім сабе святло будучыні, якая так вядома да сённяшых дзён.

Пад крылом самалёта — Полацк, старажытнейшы з гарадоў зямлі беларускай. Ад аэрапорта сарак-підзесяць мінут яздзі на аўтобусе, і перад вамі — грандыёзная новабудова! Беларускі нафтапрагонны Калі вы ехалі аўтобусам, вам, напэўна, кінуліся ў вочы старыя, як свет, назвы маленькіх вёсак: Падкасельцы, Планы, Рэшткі далёкага мінулага. Малады, белакаменны горад над Заходнім Дзвіном раптам вырас, нібы па загаду якога магутнага чараўніка.

С. ЖЫГАЛКА. Старшыня калгаса імя XVI парт'езда Пухавіцкага раёна Т. Жыгалка, Лінгравора.

СВЕТЛАЗОРНАЯ БУДУЧЫНЯ КРОКІ

Васіль ДАМІЛЕВІЧ

За імі — будучыні, следзім — шахцёры, і пачаўся такое, што людзі дзіва даюцца.

А сёння? Горад стаіць — Салігорск! Шырокі вуліцы, Шматпаваротныя дамы. Ія траўраў — малады прысады. Надзяржкам над напірамі загадаў зоркі.

— Ідзе на-гара соль?

— Ідзе! Урадаў у калгасах Беларусі будзе «замешаны» на добрым уганенні...

Не за гарамі той час, калі магутная соль зямлі магутны палок доўдзе на калгасныя палі краіны. І яшчэ больш шырока разасялацца залатая хваля збожжя, і яшчэ багацейшы стануць сталы ў нашых людзей, і яшчэ прыгажэй загуць радасная песня аб слаўных справах і светлым жыцці народа-творцы.

Перагарадзіць мяняюцца назвы мясцін. І мы так ужо звыкліся з гэтым, што нават і не заўважаем, як з памяццю нашай знікае старо. На самай справе. Скажыце, хто дзяржаў не ведае аб тым, што ў рэспубліцы, бліжэй на поўдзень ад Салігорска, расце яшчэ адзін новы горад, з назвай крывічэй чысціні — Светлагорск? Ведаюць усё і пра тое, што недалёка ад яго будуюцца карпусы завода штуртана валакна — аднаго з гігантаў вялікай савецкай хіміі. Ну, а што такое Шацілкі?

— Шацілкі, Шацілкі! Дык гэта ж, напэўна, і ёсць тая мясціна...

Правільна! Тая, дзе красуецца дзяржаў — Светлагорск!

Упоравень з тэмпам новабудовы ідуць дзяржавы нашы прадпрыемствы. З Беларускага і Мінскага аўтазаводаў адпраўляюцца ў далёкія рэйсы па краіне аўтамабілі: ідуць выпрабаванні новых марак грузавікоў. Слава пра трактары «Веларусь» грміць у сарака краінах свету. Але трактарзаводцы не задавальняюцца гэтым. Яны працягваюць над новымі мадэлямі машын, яшчэ больш эканамічных і прыгожых. Натхнёна творыць станабудуныкі.

Тампы... Быў час, калі Злучаныя Штаты Амерыкі нібы патэнт мелі на гэты тэрмін. Толькі і чулася: амерыканскія тэмпы былі амерыканскія тэмпы. А цяпер? Іныя час, іныя і гаворка. Цяпер усё раўняюцца на тэмпы, на рост прадукцыйнасці працы Савецкай дзяржавы. Вось ён, ланіскі камуністычны парадокс, які складае змест новай эпохі сусветнай гісторыі!

Кроціць Першамай, па-вясноваму прыгожы і пераможны... Радзіма, радзіма! На што толькі не адаты гэты сын і дачка! Няма перамоў, якіх і ў іх сэрцы. Нарывалі Ангара? Скарылі. Няма вышшых, якіх бы яны не дасягнулі. Космас? Былі і там. Няма загадаў у прыродзе, якіх бы яны не разгадалі. Сведчаннем таму — карабель-лабараторыя, які адзіны за другім штурмуе завоблачныя далі.

Пабудова камунізму — справа рук народа. Камунізм будуюцца людзьмі і для людзей. Яны ж яны, гэтыя людзі? Вернемся на тэатрабуда.

...У небе маячыць страла вежы крана. За пультам кіравання — Калі Ніколіна. Цяпер дзяўчыну ведае ўся будоўля. А было? Хто мог падумаць тры чатыры гады таму назад, што гэта худзенная дзяўчынка, якая на нейкай прычыне правалілася, паступіла ў адзін з ланігградскіх тэхнікумаў, валодала неўтаймаванай энергіяй? Прыехаўшы сюды, Каця стала заўзятая тым, што ў будоўлі, будвала горад юнацтва. Сюды чалавек сярэдняй вучэбнай школы. Вывучылася на машыніста вежы крана. А цяпер сумяшчае работу з вучобай у тэхнічным вучылішчы. На ўдарнай будоўлі не навуцкі глядзець наперад. Яна, Кацярына Ніколіна, стала камуністкай, была дэлегатка XXV з'езда КП Беларусі.

Лёс Ніколінай — лёс мільёнаў. Камунізм — іх кроўная справа, дзяля якой яны не шкадуць ні сіл, ні часу. Успамінаецца, як на тым жа Нафтабуда адзін малады хлопец, з камсамольскім значком на грудзях, чытаў рабочым газету з матэрыяламі XXII з'езда КПСС. Голас яго звінеў:

...З густым пахмат-адзенне, кватэры з прыгожым унутраным, дасканальна фарм-нашым дамоў і вуліц — усё гэта павіна радаваць вака і аддзяленцы, і расфарбоўкай, і правільнай прапарцыяй. Усёды — на рабоце і дома, у театры і дароце — савецкі чалавек павінен бачыць увагу і клопаты аб яго інтарэсах, жаданых і патрабаваннях, каб усё поўніла людзей пацудам горадскага па наш савецкі ўклад жыцця.

Пажылы ветэран будоўлі — і ўжо, напэўна, не першай, — паліцаўшы хлопца па плячы, сказаў:

— Спрытны ты, як я паглядаю, на жыццёвыя дэбаты... А ты часам не вычытай там, што «на ўклад жыцця», які прыёў кабё ў такое захваленне, трэба папрацаваць ды папрацаваць... Ці ты думаеш, што аб гэтым выніен быў толькі мой клопат?

Хлопец пахрыўдаўся:

— Гэта вы дарма, дзядзька Кастусь... Я, калі хочаце, вост... — ён даслаў нумар шматтыражнага са сваймі партрэтамі, прыдурну «гаварышам»: — Вось, глядзіце.

Тыя расмяяліся: ведаем, а жарты, маўляў, разумець трэба.

Ідуць гады ў напружанай, узвышанай барацьбе. Расце вядомасць чалавек. Прыгажэра душы. Гэта акамамерна Камуністычны чалавек, як запісваў М. С. Хрушчоў у Трэцім Усеагульным з'ездзе Пленуме, не нарадзіўся адразу камуністычным. Ён ствараецца ў працэсе пабудовы новага грамадства.

Сёння гэты чалавек дэманструе сваю гатоўнасць да новых працоўных баб у імя светлавой будучыні. Гэны Камуністычнай партыі акрыліе яго, надае яму сілу і вялікі паходзе. Як мора глыбокая, як агонь палымая, як майскі дзень шчыра, яго любоў да роднай партыі — натхніцеля і арганізатара сусветна-гістарычных перамоў.

Ляць паверхвай радасці

КХАТАРА ХАМАР СЕМ. Тут пасіліся сям'я былога афіцэра Савецкай Арміі Мікалая Мікалаевіча Зубарава. Сам ён быў на рабоце. Дома ж мы засталі Ганну Мікалаеву, якую з дзяццямі — Галлю і Толькім. На новым месцы спадбалася ўсім. Дзеці ж збіралі рады: цюц-на наля самага дома. За некалькі дзён паспелі пазнавацца і назват паспрабаваць са сваімі меймамі аднакласнікамі: дзеці робіць гэта хутчэй і лягчэй, чым дарослыя.

Тут таксама наведзілі парадкі. Галля прыладзіла да сцяны вышываную карціну.

— Мама, так добра будзе!

Так мы і сфатаграфавалі не...

ДКВ

Некалькі старонак з дэніцы ДКВ: жыццёвыя гісторыі, пералік мерапрыемстваў, паставы.

...На Брэскай базе аб'явіўшы саюз забаракана партыя рабочых штаноў. На Баўрыскім камбінаце захаваліся. ДКВ выпусіла бюлетэнь, арганізуе выставку браку. І аніватым — меркіроўшчыцы Сушкінай, работніццам бригады Гурынай і Сайчана — няседак, сорамна людзям у вочы глядзець.

...Зноў бюлетэнь. Ужо другі. Расказвае аб барацьбе за тэхнічны прагрэс, аб укараненні рацыяналізацыйных прапаноў. Тут ужо дастаеца галоўнаму механіку тав. Шакуру, які марынуе іх.

...Скардзіцца ў ДКВ жонка слесаря Сяверына: муж пачаў выпіваць, грубіць. Суворая размова з грубіянам. Сяверын дае слова, што больш гэтага не будзе рабіць. Але яшчэ больш сур'ёзна размова чкае яго на пасяджэнні таварыскага суда. Там судзіць таксама работніцу Еўдакію Кілеву за спекуляцыю самагонкаю.

І далей у дэніцы ДКВ — некаму дапамагі, далі добрую параду, кожнага паўшчыну, неадзе ўмяшаліся ў тэхналогію вытворчасці.

Але што такое ДКВ? Якія-небудзь устаноў? Не. Адміністрацыйны орган? Таксама не, хоць і вырашае адміністрацыйныя пытанні. І не вытворчы аддзел, хоць і ўмешваецца ў пытанні вытворчасці. Клопоціцца аб укаванні самі, аб адпачынку рабочых, займаецца бытам, вучобай дзяцей, але гэта і не клуб, не школа, не мясцовае саюза.

ДКВ — Дом камуністычнага выхавання. Ён стварае на грамадскіх асновах на Баўрыскім камбінаце на перапрацоўцы другаснай сыравіны, усё робіць у ім праводзіцца на грамадскіх асновах. Тут рабочыя вучацца кіраваць дзяржаўнымі справамі, вучацца жыць пры камунізме.

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

2 1 мая 1962 г.

М. БЯРЭЗІНСКІ.

г. Баўрыск.

Загад Міністра абароны СССР

1 мая 1962 г.

№ 99

г. Масква

Таварышы салдаты і матросы, сержанты і старшыні! Таварышы афіцэры, генералы і адміралы!

Сёння савецкі народ і яго Узброеныя Сілы святкуюць Першамай — дзень міжнароднай салідарнасці працоўных, дзень адзінасця і братства рабочых усіх краін.

У гэтым годзе першамайская святая адзначаецца ў абстаноўцы магутнага ўздыму працоўнага энтузіязму і творчай ініцыятывы савецкіх людзей, якія разгартвалі гераічную барацьбу за ажыццяўленне вялікай праграмы будаўніцтва камунізму.

Працоўныя нашай краіны, кіруючыся Камуністычнай партыяй, поўны непахіснай рашучасці адзначаюць першы год пасля гістарычнага XXII з'езда КПСС новымі поспехамі ў развіцці прамысловасці, культуры, у забеспячэнні магутнага ўздыму сельскагаспадарчай вытворчасці на аснове рашэнняў савецкага Пленума ЦК КПСС.

Камуністычная партыя і Савецкі ўрад, выказваючы інтарэсы і спадзяванні народаў, робяць усё для таго, каб забяспечыць трыналісправядлівы мір на ўсім свеце. Савецкі Саюз з неаслабнай энергіяй дэбатуе ўсеважліва і поўнага разабрэвання, прадукцыя новай сусветнай ваіны.

Цяпер і паслядоўна праводзячы ланіскую міралюбіваю палітыку, Савецкі ўрад улічвае нарастаючую ваенную небяспэку з боку агрэсіўных сіл захаванай дзяржавы.

Міжнародная рэакцыя на чале з імперыялістамі ЗША ўзмацняе гонку ўзбраенняў, арганізоўвае ваенныя прававыя, стварае небяспэчныя ачагі напружанасці ў Заходняй Еўропе, Ланіскай Амерыцы і Паўднёва-Усходняй Азіі, выношае планы раптоўнага ракетна-ядзернага нападу на СССР і іншыя краіны савецкага лагара.

ясна выказанай волі ўсяго міралюбівага чалавечтва, ЗША аднамілі ядзерныя выпрабаванні ў атмасферы.

У інтарэсах бліскучага савецкага лагара і захавання міру на зямлі Камуністычная партыя і Савецкі ўрад прымаюць усё неабходныя меры для ўмацавання абароннай магутнасці краіны і аснашчэння арміі і флоту навішай вайсковай тэхнікай і зброяй. Савецкія Узброеныя Сілы пільна стаць на варце стваральнай працы нашага народа і заўсёды гатовы даць савецкім адор агрэсару, калі ён паспрабуе зрабіць напад на нашу Радзіму і іншыя краіны савецкага лагара.

Таварышы салдаты і матросы, сержанты і старшыні, афіцэры, генералы! Вінушу вас з міжнародным святкам працоўных — днём Першага мая і жадаю далейшых поспехаў ва ўдасканаленні вайсковага майстэрства, ўмацавання ваіскай дысцыпліны, павышэння пільнасці і боегатоўнасці войск.

У адзначэнне свята загадаю:

Сёння, 1 Мая, арабіць салют у сталіцы нашай Радзімы — Маскве, у сталіцах саюзных рэспублік, а таксама ў гарадах-героях: Ленінградзе, Волгаградзе, Севастопалі і Адэсе — дваццаці артылерыйскімі залпамі.

Няхай жыва наша любімая Радзіма — Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік!

Няхай жыва влікі савецкі народ і яго доблесныя Узброеныя Сілы!

Слава Камуністычнай партыі Савецкага Саюза — натхніцелю і арганізатару ўсіх перамоў савецкага народа!

Міністр абароны СССР Маршал Савецкага Саюза

Р. МАЛІНОУСКІ.

Ляць паверхвай радасці

К. В. СКАБЕЛЬЦЫН.

На трэцім паверсе мы паступалі ў драматычную школу. Дзевяці аднавілі ўспаміны гаспадары пачыналі. Паглядзеў на нас крыху здзіўлена і падаў, мы былі першымі тут гаспадары.

— А хто вышэ дома?

— Тата. А мама на рабоце!

Тата — слесар Мінскага мяска-камбіната Іван Цімафеевіч Нікульнікаў — запыраў заісці. Даведушыся, што мы з рэдакцыі газеты, сумеем!

— Даруйце, шчыра не ўсім у нас тут... Жонка на рабоце, а я вост з сынам месці да тэлевізара выбіраю.

Віцкі — хлопчык казаў сібе пры знаёмстве імяна так — «на-на-на-на-на».

— Тата, паставім яго тут, як акна! Прадаў?

Пацікавіліся, ці задаволены новы матэрыял. Іван Цімафеевіч таксама перапытаў:

— А хіба па нас не відаць? Радзі, як толькі можна быць рады на-на-на!

У КАМІТЭЦЕ ПА МІЖНАРОДНЫХ ЛЕНІНСКІХ ПРЭМІЯХ «ЗА ўМАЦАВАННЕ МІРУ ПАМІЖ НАРОДАМІ»

19 і 20 красавіка 1962 года пад старшынствам акадэміка Д. В. Скабеліцына адбыліся пасяджэнні Камітэта па міжнародных Ленінскіх прэміях «За ўмацаванне міру паміж народамі».

Камітэт разгледзеў паступіўшыя прапавы аб прысуджэнні міжнародных Ленінскіх прэміяў за 1961 год і прыняў рашэнне па гэтым пытанню.

Ніжэй публікуюцца паставы Камітэта аб прысуджэнні міжнародных Ленінскіх прэміяў.

ПАСТАНОВА КАМІТЭТА ПА МІЖНАРОДНЫХ ЛЕНІНСКІХ ПРЭМІЯХ «ЗА ўМАЦАВАННЕ МІРУ ПАМІЖ НАРОДАМІ»

АБ ПРЫСУДЖЭННІ МІЖНАРОДНЫХ ЛЕНІНСКІХ ПРЭМІЯХ «ЗА ўМАЦАВАННЕ МІРУ ПАМІЖ НАРОДАМІ» ЗА 1961 ГОД

За выдатныя заслугі ў справе барацьбы за захаванне і ўмацаванне міру прысудзіць міжнародныя Ленінскія прэміі «За ўмацаванне міру паміж народамі»:

КВАМЕ НКРУМА — дзяржаўнаму дзеяч (Рэспубліка Гана).

ПАБЛО ПІКАСО — мастаку, грамадскаму дзеяч (Францыя).

ОЛЬГЕ ПАБЛЕТЭ ДЭ ЭСПІНОЗА — грамадскаму дзеяч (Чылі).

Старшыня Камітэта ДАМІТРЫЙ СКАБЕЛЬЦЫН.

Намеснікі старшыні Камітэта: ГО МО-ЖО, ЛУІ АРАГОН.

Члены Камітэта: РЫГОР АЛІКСАНДРАУ, ДЖОН БЕРНАЛ, РЫНА ГІТЦА, ІАН ДЭМБОВСКІ, ГАННА ЗЭГЕРС, ІВАН МАЛЕК, ХУАН МАРЫЯ ВІДАУРЭТА, ПАБЛО НЕРУДА, САХІБ СІНГ САХІЙ, ІЛЬЯ ЭРЭНБУРГ, КАОРЮ ЯСУ.

КВАМЕ НКРУМА

ПАБЛО ПІКАСО

ОЛЬГЕ ПАБЛЕТЭ ДЭ ЭСПІНОЗА

ІШТАН ДОБІ

ФАІЗ АХМАД ФАІЗ

ОЛЬГЕ ПАБЛЕТЭ ДЭ ЭСПІНОЗА

ІШТАН ДОБІ

ФАІЗ АХМАД ФАІЗ

ОЛЬГЕ ПАБЛЕТЭ ДЭ ЭСПІНОЗА

ІШТАН ДОБІ

ФАІЗ АХМАД ФАІЗ

ОЛЬГЕ ПАБЛЕТЭ ДЭ ЭСПІНОЗА

ІШТАН ДОБІ

ФАІЗ АХМАД ФАІЗ

ОЛЬГЕ ПАБЛЕТЭ ДЭ ЭСПІНОЗА

ІШТАН ДОБІ

ФАІЗ АХМАД ФАІЗ

ОЛЬГЕ ПАБЛЕТЭ ДЭ ЭСПІНОЗА

ІШТАН ДОБІ

ФАІЗ АХМАД ФАІЗ

ОЛЬГЕ ПАБЛЕТЭ ДЭ ЭСПІНОЗА

ІШТАН ДОБІ

ФАІЗ АХМАД ФАІЗ

ОЛЬГЕ ПАБЛЕТЭ ДЭ ЭСПІНОЗА

ІШТАН ДОБІ

ФАІЗ АХМАД ФАІЗ

ОЛЬГЕ ПАБЛЕТЭ ДЭ ЭСПІНОЗА

ІШТАН ДОБІ

ФАІЗ АХМАД ФАІЗ

ОЛЬГЕ ПАБЛЕТЭ ДЭ ЭСПІНОЗА

ІШТАН ДОБІ

ФАІЗ АХМАД ФАІЗ

ОЛЬГЕ ПАБЛЕТЭ ДЭ ЭСПІНОЗА

ІШТАН ДОБІ

ФАІЗ АХМАД ФАІЗ

ОЛЬГЕ ПАБЛЕТЭ ДЭ ЭСПІНОЗА

ІШТАН ДОБІ

ФАІЗ АХМАД ФАІЗ

ОЛЬГЕ ПАБЛЕТЭ ДЭ ЭСПІНОЗА

ІШТАН ДОБІ

ФАІЗ АХМАД ФАІЗ

ОЛЬГЕ ПАБЛЕТЭ ДЭ ЭСПІНОЗА

ІШТАН ДОБІ

ФАІЗ АХМАД ФАІЗ

ОЛЬГЕ ПАБЛЕТЭ ДЭ ЭСПІНОЗА

ІШТАН ДОБІ

ФАІЗ АХМАД ФАІЗ

ОЛЬГЕ ПАБЛЕТЭ ДЭ ЭСПІНОЗА

ЛІТАРАТУРНЫЯ ПАРОДЫ І ЛІТАРАТУРНЫЯ

Васіль ВІТКА

Па-новому ўсё да рэшт Красуна-вясна навакол Прыбрана кі дсць. Балзе, што Ватры падмятаюць дол.

Дзя радасці вець прычыны. Цяпліны і раздолье кругом. З парожняга жбана дзвючына Бразовік п'е набом.

І я назаўжды запаміну І памяць праз годы праніс, Як сонца ёй пэндзлем-прономем Васишкі лажыла на нос.

Артур ВОЛЬСКІ

Уляцела Ната ў хату: — Мама, тата, заўтра святалі. Ляўку гудзе, міле, Ей сукенкаму прасуе; Потым глядзі прычэсала, Ленты-банты завязала Накарміла піражком, Напала маляком.

А Рыгорка і Пітрусы Абарані хрус дзі хрус... Аляксандр ДЗЕРЖЫНСКІ

Перадмайская ноч, Першамайская ноч.

Пачуццёў-прызнанняў

ДЫМЯЦА БАРОЗНЫ

ВА ЎСЕ КАНЦЫ КРАІНЫ

Кожны дзень у магазіне «Кніга-пашта» прыходзіць некалькі соцень пісем. Адукацыйны і прасяць выслать тую ці іншую кнігу, якая выдана ў Беларусі. Вось некалькі пісем з Усходу, Новасібірска, Тбілісі, Сочы, Харкава і Рыгі. Яны прыходзяць не толькі ад асобных грамадзян, але і ад устаноў: калгасу, інстытутаў, тэатраў, пашт, калпектараў, бібліятэк калгасу і саўгасаў. Толькі за першую декаду мінулага года было выкаранена больш 300 заказаў.

Валімі рэспубліканскімі кніжніцкамі ў Беларусі пісьменнікам. З розных калгасных устаноў прыходзяць пісьмы з просьбамі прасіць тэатры П. Броўкі, І. Шамкіна, І. Гурскага, Я. Скрыганя.

З пачатку гэтага года было адпраўлена заказчыкам 35 тысяч экзэмпляраў кніг, большай паловай з іх — новыя творы пісьменнікаў Беларусі.

ПЕРШАЯ НАРОДНАЯ

Такую назву атрымала ядаўна створаная ў Бабруйску бібліятэка. У яе фондзе многа кніг, якія выданы са сваіх асобных бібліятэк саці чытачы.

Загадава бібліятэкай на грамадскіх асновах з'явіліся гаспадары Ганна Дамітраўна Бурчак. Ёй пампаючы ў пралёгандзе літаратуры, у выдачы кніг чытачам камсамолькі Ніна Піліпенка, Валентіна Рудыко, Юлія Горлава.

Выпускнікі ўніверсітэта культуры

У Мінскім палацы культуры прафсаюзаў адбыўся выпускны вечар слухоў універсітэта культуры. Замінілі 250 чалавек, якіх замянілі ад закінчэння ўніверсітэта. Сярод іх — старэйшы інжынер лабараторыі інстытута «Белгипрогорт» П. Міхалеў, работніца першай клінічнай бальніцы С. Альшук і іншыя.

Ляцё паберэж'ю радасці

Дзеціца кватэры ў адным пад'ездзе. Дзеціца, сама бліжэй да сонца, і мусіць мець таку ж сапраўды самага малядога міхара дома. Сустраі, бо знаёміцца з ім было ранейшай міхара гатава толькі ў мінулае. Пазнаёміліся ж мы з дзеціцамі Леніна — даўняй існасцю і міхара Спальняніцкай. Яна працуе паштальонам у ВЕЛТА. Ён — шафёрам Мінскага гарадскога аўтобуса паркі. Калі мы пакалі гэтае аўто, узначалі сям'ю Чарына. І дзіця было дзіўнае, ці не яны асабліва развітае з намі, ці проста выйшлі на балюні — бліжэй да сонца, палюбавацца панарамі горада, удыхнуць свежы вясковы паветра, падавацца...

Тэст М. ГІЛЕВІЧ.
Фота У. ІРКА.

У якую кватэру заглянуць на чацвёртым паверсе? Пятнаццаць — нажучы, шчаслівы нумар. Так і зрабілі. Заішлі ў паноі і замянуліся: у шырокім аніо біла яркае сонечнае святло. У яго прамінах сёстры Тамара і Святла Грыгор'евы працвалі шыбы.

Больш дома нікога не было. Маці Іх, Ніна Іванавна, пайшла ў магазін, бацька, Максім Трыфанавіч, быў на рабоце — працуе ён паліцэярам на камбінаце «Вытпастліг», а малодшая сестрычка, другаялісціца Галі, была ў школе.

Тамара, што на нашым здымку, працуе слесарам часальнага цэха на намялоным камбінаце.

— На работу адсюль далёка ездзіць? — Не бядзі! Паўгадзіны на аўтобусе! — усміхаецца яна. — Праўда, адтуль, дзе мы раней жылі, бліжэй крыху было, але ж... Паглядзіце! — Тамара паказвае на аніо. — Якая прыгожасць! А колькі сонца! Мне нават здаецца, што яно паслялася тут разам з намі!

Ул. МЕХАУ АПАВЯДАННЕ

НАД ЧЫСНЫМ АРКУШАМ

Я сяджу над аркушам паперы. Сяджу ўжо каторую гадзіну. Адціраю слова за слова, не паспеваючы запісаць. У маім сэрцы — апаўдненне аб прынісці дарогах адважніка. Апаўдненне аб нягасным агеньчыку бацькоўскага дома, што грэе і сьвечіць намя, як далёка ні пойдзеш па тых цярністых дарогах. Аб нямерных ахвярах, на якія здольны быў чалавек дзеля большага, што выбраў у жыцці.

Я сяджу над аркушам паперы і думаю. Думаю аб чалавеку, які пайшоў на такія ахвяры.

Кожным бляжым падліткам панінуў ён пахлікую хатіну. У якой нарадзіўся і ўзгадваў яго маці. Ускінуў на плечу зброю торбачку з боханам хлеба, скрыльком зноўкалага сала і паданымі-яблыкамі з чужога гаспадаровага саду — і пайшоў. У горад, на заробкі. У шырокі белы свет, што рыхтуе недзе — толькі дзе? — і яму шчаслівейшую долю.

Берагам прызрыстай Вілі праводзіла яго маці да гасцінца. Прыклаўшы натруджаную далонь да шыі, падобна ішла яна за сынамі і ўсё накізвала, каб з выплаты купіць сабе боты, каб не надумаўся ў горадзе курчыцца, а тым болей, барані божа, піць, каб шотылізень.

АДЗІН З ЛЕПШЫХ

Драматичны калектыв заводу шуткава вядомы — адзін з лепшых у Мінска. Пачаўшы з аднаго спектакля, самодзейныя артысты наступова падыйшлі да пастаноўкі аялікіх складаных п'ес. Многа дэмаваў ім у гэтым выкладчык асноў рэжысуры Мінскага драматэатрычнага В. Ермаловіч.

Драматичны калектыв аяківаў пастаноўку спектакля на п'есе

ПАРОДЫ ЛІТАРАТУРНЫЯ

Пятро ПРЫХОДЗЬКА
Калі наступіць Першамай,
Мы будзем рады Першамаю.
Паложым пухлым караван
І сядзем вокал каравану.

Адам РУСАК
Ой, вясновы вечар,
Посвіст сапелы.
Выйдзі на сустрэчу,
Любая мая.

Над палямі зоры,
Над ракі туган.
Заспяваў хорам
Дзеці пад баю.

Ясны месяц з высі
Хораша зірне.
Выйдзі, прытуліся
Шчыльна да мяне.
Аляксей ПЫСІН

Хораша з каханай вобак сесці,
За вясло трымаючыся ўдзус.
Ку-ку, ку-ку, — ззяюць лічынкі
Дзесяці.

Пекната! — аж замірае дум.

Перад намі зор натоўп спыніўся.
Маладзік бляжыць за намі ўслед.
Вуно, глядзіць — з начной бяздоннай
Высі.

Знічка ўпала, — не люблю
прымет!

Выйдзем з лодкі, пройдзем па
пасочку.

Ускод яшчэ не думае святлацца.
Спіць зямля. Адно чуваць

У цішыні пазнаваюць ледзь-ледзь.
званочкі

Янка (Іван) СІПАКОУ
Усё пагуляўшы недзе,
Даждамі абмываю твар,
Прыносіць ахвасты вецер
Вясну ў пахунах хмар.

Падзьме — і пачнуць пагоркі
Раз-два ўзвучаюць лісьце.
А стрэлі запаліць горка,
Слязімі завіняць, як медзь.

Ручей закартавіць жвава.
Глядзіць — узламаны плёс.
А ветру акая справа,
Ён далей вясну панёс.

МІКОЛА ВІШНЕЎСКІ

Вось і зноў прыйшла вясна, прыйшоў Першамай. У жадаў гарбата-ліну зеляніну барозны ўзаталася чырва сцягоў. Усе радуюцца пашчотным прамінамі сонца, водам аветрыну, лівучаму поспісту іпакоў, цёплым наваліччам дажджу, які абудзіў зямлю. Пасля дажджу, калі над памаладзелымі, абноўленымі палёткамі ўстае сонца, асабліва зырка іскрыста густая руць азміны. Пасветра свежае, чыстае, яно, як балзам, бадзёрыць, поўніць істоту прагай да працы, да жыцця.

Прыходу сёлетняй вясны асабліва рады хлебаробы. Гэта першая вясна пасля гістарычнага XXII з'езда КПСС, які абвясціў, што сёлетняе, поруч з матулінай прамысловасцю, працытаюч, усёвакова развітай і высокапрадуктыўнай сельскай гаспадаркі — абавязкова ўмова пабудовы навунысцінага грамадства.

Центральны Камітэт партыі на саваніцкім Пленуме распарадаваў канкрэтныя мерапрыемствы, ажыццяўленне якіх дазволіць за кароткія тэрміны ўзняць сельскагаспадарчую вытворчасць на ўзровень сучасных патрабаванняў. Адной з важных мер з'яўляецца разарганізацыя кіравання сельскай гаспадарчай, набліжэнне яе да вытворчасці. Арганізаваны тэрытарыяльныя вытворчыя ўпраўленні, створаны саветы готых уяўленні, камітэты па кіраванні сельскай гаспадарчай. Пленум укажаў, што матуліны ўздым сельскай гаспадаркі з'яўляецца дзяржаўным ударным фронтам камуністычнага будаўніцтва, справай усёй партыі, усёго народа.

Вясна для хлебаробаў — гэта першы за ўсё творчая праца, пачатак таго вялікага шляху, які ядзе да поўных засекаў у сярнах, да прыглыбанага шпокання духмяных антонавак аб росную зямлю, да курганно кукурузна-лужнавага слясу, да

стагоў мурожнага сена, да буртоў бульбы і цукровых буракоў. Нездарма кажуць, што як вясною ступаеш, так зноў маш.

Партыя паставіла задачу стварыць багачце сельскагаспадарчых прадуктаў, каб поўнасіца задаволіць патрэбы савецкіх людзей. Ажыццявіць гэтую пачынаю задачу закліканы працаўнікі вёскі. І яны яе ажыццяўляюць. Сучасны хлебароб — не дзядзька з сахою і нават з плугам, а першы за ўсё механізатар, аграном, якіх савецкая дзяржава ўзброіла матулінай тэхнікай, перадавой навукай.

Пабывайце дзяпер на палях калгаса «Настрычкі» Хойніцкага раёна і паглядзіце, які сучасны ідзе сябра. Здолены арганізатар калгаснай вытворчасці, спартыкаваны аграном Паліна Федараўна Казлова так арганізавала справу, што на палю амаў яе работы выконваюць машыны. У калгасе з году ў год павышаецца культура земляробства, узростае прадукцыйнасць кожнага гектара зямлі. За тры апошнія гады ўраджайнасць асвожавых і зернебабовых культур павялічылася з 13,5 да 18,2 цэнтнера з гектара.

У гэтым калгасе жыў і працуе славуці механізатар-кукурузавод, прыгожай душы чалавек Уладзімір Паўлавіч Кот. Яго на праву можна назваць прароктам народнай акадэміі па перадачы перадавога вопыту. У акадэміі Ката пабывалі дзесяці механізатараў не толькі з Гомельшчыны, а з аэрыі Браслаўшчыны і Лепельшчыны, з многіх іншых раёнаў Беларусі. Кожнаму ён расказаў і паказаў, як трэба асвадваць тэхніку, атрымліваць правільныя квадраты, вырошчваць высокую ўраджай кукурузу.

Таких народных акадэміяў у рэспубліцы становіцца ўсё больш і больш. Яны множаць

— Сын! Сын!
Але яна толькі здаўлена на іх паглядзе, бо не чула іх слоў — аглухла пасля натавання. Людзі падхалілі яе пад рукі, вынеслі яе вуліцу, і толькі тады яна ўдзіла, што здарылася, бо чым марыла трыццаць гадоў.

Хваляванне затуманіла старацкі розум, выцілілі вочы заслізала. З разгубленай, бездапаможнай усмешкай пачала яна пераказваць поіры з твару на твар. Каторыя ж, каторыя з гэтых малойшых яе сын — той, што не выходзіў з памяці і з сэрца бляжым, кволым, са зрэбанай дарожнай торбачкай на плечу? І задрывала, пазнаўшы чалавека, якому вайскоўцы з павагай далі дарогу.

Сын! Сынчак! Божа літасці, якая сілая ў цябе галава! І які ж ты шчуплы, невысокі лобач з баймамі, што змахваюць чамусці слёзы! І што гэта за рубец у цябе ад вуха да падбродка? І чаму ў руках тваіх палка — баяны ногі, так?

Яна ж не ведала пра Іспанію, дзе асколкам францускага снарада яму прапала сцяго, — рана дагэтуль нясперна баледа перад зменай надвор'я.

Яна не ведала пра дзянінкіца, у якой адабраў ён у грамадзянскага каня, — той дзянінкінец паспеў папаснуць яго шабляй.

Яна не ведала пра перажыты ім чорныя каплі, — а гэта ж імяна тады ён пачаў густа сіце.

Яна хацела пра ўсё гэта ведаць. Яна пыталася, плакала, гаварыла.
А ён — ён дарпнуў у гэты момант можа найбольшае з выпрабаванняў, што выпалі яму на долю. Бо гэта велікі цяжкі, — трымаць у абдымаках цяжкі, гаварыць ёй пячотныя словы, што складаў і бярэ доўгія гады, і бачыць, што яна іх не чуе. Не чуе ніводнага!

— Сяджу над аркушам паперы і перачытваю апаўдненне, якое толькі што напісаў.
Апаўдненне аб прынісці дарогах адважніка. Аб нягасным агеньчыку бацькоўскага дома, што грэе і сьвечіць, як далёка ні пойдзеш па тых цярністых дарогах. Аб нямерных ахвярах, на якія здольны быў чалавек дзеля большага, што выбраў у жыцці.

І яшчэ аб тым, што я шчыра зайдзрошчу людзям, пра якіх можна пісаць такімі апаўдненні!

МІКОЛА ВІШНЕЎСКІ

радзі майстроў — механізатараў — высокай культуры земляробства. Гэта рашаючая сіла сельскай гаспадаркі. Будучыні земляробства — у механізацыі.

У народзе кажуць: рана ў поле выязджай — лепшы будзе ўраджай. І яшчэ: той добры гаспадар, хто ўстае разам з сонцам. Кожны раз, калі сустракаецца з Кірылам Пракопавічам Арлоўскім, ён не праміне выпадку падкрэсліць, што вельмі ўжо больш за 17 год (за ўвесь час яго работы ў калгасе «Расвет»), ён ніколі не праспаў усходу сонца. Сама рана ўстае, прычынуўся рана ўставаць брыгадзіра, заадынаў фермаў, усёх калгаснікаў.

Ранішо ў чалавека не толькі самыя асныя, светлыя думкі, — кажа, Арлоўскі, — але вельмі спрыяць работа...

Сонда над зямлёю — рассяяты на полі. Працуюць разам з сонцам, разам з ім множаць калгасныя багачы.

Ураджэй той хлебавод даб'ецца лепшага поспеху, які здолеў усімі даступнымі аму-рудкамі затрымаць (акумуляваць) на зямлі, які мага большую колькасць сонечнай энергіі і ператварыць яе ў прадукт расліннага свету, а потым і ў прадукт жыццёлагадоўлі. Мо тым у значнай ступені і былі шкодныя травапольныя сістэмы, што яна супакойвала, не актывізавала хлебароба; за яго, маўляў, многае зробіць шматгадоўныя травы — яны накопіль у глебе неабходную спажыву для раслін, ператворыць яе ў структурную, удралую.

Прапашная сістэма земляробства — гэта высокая культура выдання гаспадаркі, разуменне выкарыстанне кожнага гектара зямлі, накіраванне і ўнясенне ў глебу калі мага найбольшай колькасці ўгнаенняў, комплексная механізацыя ўсёх работ, усмярненне пашынення сенажаці і пашы, якія займаюць у рэспубліцы 40 працэнтаў сельскагаспадарчых угоддзяў. Не трэба па-ложацца на слова, трасеніе (з'явіліся ўжо і такія, якія баяцца не толькі гэтага слова, але і з'яўленага колеру), а як мага больш паліпаць звырада-лія натуральныя кармавыя ўгоддзі — зніпаць кусты, купіны, мох, угноіваць і засяваць іх сумесню траў. Неўзабаве на такіх сенажацях вырасце стог ля стого сена. Няма чаго папалохацца і слова капошына-сены. Важна, каб гэтыя культуры, якая дае не толькі выдатны корм для жывёлы, але ўзабачае глебу азотам, стала высокаўраджайнай, эканамічна выгаднай.

Некаторыя думаюць, што варта заараць травы і на іх месцы пасадзіць цукровыя бурані і кукурузу і будзе скончана з траваполлем. Гэта далёка не так. Прапашная, якая больш інтэнсіўная сістэма земляробства патрабуе актыўнага ўдзельняга хлебароба на прыроду. Тысячу разоў меў радыю Іван Уладзіміравіч Міхурін, калі гаварыў: «Мы не можам чакаць міласцей ад прыроды; узяць іх у яе — наша задача».

Даматкамі хлебаробам узяць ад прыроды ўсё, што яна можа даць, стварыць у Савецкай краіне багачце сельскагаспадарчых прадуктаў — абавязак і задача аграномаў.

Неяк зноў у шчырай гутарцы аграном калгаса Імя Дзяржынскага Дзяржынскага раёна Аляксандр Браніслававіч Бабічні скардзіўся.

У калгаснага агранома ніякіх праблем няма. Ара скажам, трактатары мелка поле, а ты яны слова не скажы, інакш, чаго добрага, аблае яшчэ. Раней у калгаснага трактатара за халівае тырчыла лінейка (за глыбіней ворыса сачылі), цяпер у яго лінейкі не ўбачыш. Роскіду робяць на роскідах.

У гэтай справе ёсць ужо і пэўныя поспехі. Так, напрыклад, па асіках студэнта Т. Гаркунова, які працуе мастаком у майстроўскай мастацкай фонду БССР, неўзабаве будзе зроблены пацеры для актываў залы Беларускага тэхналагічнага інстытута Імя С. М. Кірава.

Эскізы ўжо завершаны мастаком саветам і з'явіліся аяківаўшыя лініі. Такіх прыладаў можна прывесці шмат. Навучэнцы выканалі эскізы донатрыўнага афармлення партала дзіцячага сада, у якім, лобач з прадметам абсталявання, прадгледжаны і манументальна-дэкаратыўныя роспісы. Гэтыя эскізы ўжо завершаны мастацкімі саветам пры Мінскім гарыканію.

Кафедра ўнамалектавана кваліфікаванымі педагогамі. Малюна і жываліс тут выкладаюць члены Саюза мастакоў БССР П. Крохалеў і У. Стальмашонак.

Спецыфіка навування асобным прадметам патрабуе ўдзелу ў навуным працэсе спецыялістаў непадарна і падпріемстваў лётнай прамысловасці. З гэтай мэтай у інстытут запрошаны ў якасці выкладчыкаў галоўны мастак Мінскага фарфор-фаянсавога завода Г. Кі-

рыленка, мастак Мінскага дома мадэляў В. Ярашчук і Іш.

Вытворчую прантыку студэнтаў маркуюць праводзіць непарадна на прадпрыемствах, дзе пазней будучы працаваць навукоўцы.

Вялікую карысць у выхаванні спецыялістаў манументальна-дэкаратыўнага жываліс прыносіць знаёмства іх з працамі сваіх педагогаў. Так, выкладчыкі гэтага аддзялення Г. Валянціна і У. Стальмашонак, выканалі ў тэхніцы сграфіто манументальна-дэкаратыўныя роспісы актываў салы тэхналагічнага інстытута Імя С. М. Кірава. Мастацкія вартасці, ярыя выдзелены манументальны характар роспісу даюць студэнтам адчуццё магічнасці жапра, які знаходзіць усё больш шырокае прымяненне ў афармленні інтэр'ераў грамадскіх устаноў і будынкаў для культурнага адпачынку працоўных у нашай і ў братніх сацыялістычных краінах.

Дзякна перададзены значныя новыя кафедры Тэатральна-мастацкага інстытута. Праз некалькі гадоў першыя 27 спецыялістаў прыкладнага мастацтва будучы працаваць на прадпрыемствах лётнай прамысловасці. Там яны будучы ствараць роспы, сучасныя нашаму часу, якія ўпрыгожаць наш быт і паспрыяць выхаванню мастацкага густу працоўных. Гэта будзе адчуццёвым ўклад інстытута ў справу эстэтычнага выхавання чалавека камуністычнага грамадства.

Л. ДРОБЭУ.

МАСТАЦТВА АЗДОБІЦЬ БЫТ

Нядаўна ў Беларускім тэатральна-мастацкім інстытуте адкрылася кафедра дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва з аддзяленнямі: манументальна-дэкаратыўнага жываліс, керамікі, мастацкай аяківаўшыя лініі. Такіх прыладаў можна прывесці шмат. Навучэнцы выканалі эскізы донатрыўнага афармлення партала дзіцячага сада, у якім, лобач з прадметам абсталявання, прадгледжаны і манументальна-дэкаратыўныя роспісы. Гэтыя эскізы ўжо завершаны мастацкімі саветам пры Мінскім гарыканію.

Кафедра ўнамалектавана кваліфікаванымі педагогамі. Малюна і жываліс тут выкладаюць члены Саюза мастакоў БССР П. Крохалеў і У. Стальмашонак.

Спецыфіка навування асобным прадметам патрабуе ўдзелу ў навуным працэсе спецыялістаў непадарна і падпріемстваў лётнай прамысловасці. З гэтай мэтай у інстытут запрошаны ў якасці выкладчыкаў галоўны мастак Мінскага фарфор-фаянсавога завода Г. Кі-

рыленка, мастак Мінскага дома мадэляў В. Ярашчук і Іш.

Вытворчую прантыку студэнтаў маркуюць праводзіць непарадна на прадпрыемствах, дзе пазней будучы працаваць навукоўцы.

Вялікую карысць у выхаванні спецыялістаў манументальна-дэкаратыўнага жываліс прыносіць знаёмства іх з працамі сваіх педагогаў. Так, выкладчыкі гэтага аддзялення Г. Валянціна і У. Стальмашонак, выканалі ў тэхніцы сграфіто манументальна-дэкаратыўныя роспісы актываў салы тэхналагічнага інстытута Імя С. М. Кірава. Мастацкія вартасці, ярыя выдзелены манументальны характар роспісу даюць студэнтам адчуццё магічнасці жапра, які знаходзіць усё больш шырокае прымяненне ў афармленні інтэр'ераў грамадскіх устаноў і будынкаў для культурнага адпачынку працоўных у нашай і ў братніх сацыялістычных краінах.

Дзякна перададзены значныя новыя кафедры Тэатральна-мастацкага інстытута. Праз некалькі гадоў першыя 27 спецыялістаў прыкладнага мастацтва будучы працаваць на прадпрыемствах лётнай прамысловасці. Там яны будучы ствараць роспы, сучасныя нашаму часу, якія ўпрыгожаць наш быт і паспрыяць выхаванню мастацкага густу працоўных. Гэта будзе адчуццёвым ўклад інстытута ў справу эстэтычнага выхавання чалавека камуністычнага грамадства.

Л. ДРОБЭУ.

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

1 мая 1962 года.

3

УЧОРА, СЁННЯ, ЗАЎТРА

Вясна ўзбуджае кроць па нашай планеце... Яна прынесла людзям Першмай 1962 года, якія сьвятуюць працоўныя ўсплёсцы. Сьветлы май асцялівы — ён асвятляе прамысловым светлом магчымых ідэй камунізму, уласнасьці ў новай Праграме КПСС. Мільёны людзей — белых, чорных і каларовых — ва ўсіх кутках зямнога шара сёння, у сьвятую міру і працы, з новай сілай заўважаюць аб сваёй ратунчасьці вынаходзіць істэрныя мисію, усталёваную законамі грамадскага права на яго вільнасьці рабочы клас.

Вясна ідзе... Яна пераможна кроць па дарогах старажытнай Азіі, што абудзілася ад спадчынага сну, па сьняжыных прасторах Афрыкі, што сьціскае зь сябе рэшткі каланіяльнай лашчэўкі, па Лацінскай Амерыцы, дзе ўсё яшчэ разгарэлася палітыка вызаленьня барацьбы. XXII год КПСС заклікае народы сьвету ўздымаць барацьбу за поўную і канчатковую лівіднасьць каланіяльнага рабства. Гэты заклік стаў пуньёвым зоркам, сьмялам жыцця для сьцягу мільёнаў людзей у Азіі і Афрыцы, для ўсіх сумленных людзей сьвету. І мы з радасцю і гонарам можам сказаць, што дзень канчатковага пахавання каланіяльнага рабства блізка. Яго набліжэньне сваёй барацьбой самі народы, Індыйскі народ пры дапамозе зброі яшчэ да сваёй радзімы спрадвечнай Індыйскай зямлі — Гоа, Даман і Діу. Народ Інданезіі рашуча рыхтуецца да вызаленьня Заходняга Ірына ад прыгнёту галандскай каланізатары. І калі рабаўладніцкі XX стагодзьдзе не пакінуць самі чужыя зямлі, ніяка будучы вынік ідуць і сьляды. Нічога не зробілі — такі латвінцы і эстонцы мерны дзе тых, што ўчора яшчэ ўвалялі сьце вершыцельні дэсу цэлых краінаў і кантынэнтаў.

На афрыканскім кантынэнце шыро-

ка быў народная мудрасць, сёньня асцяліва да наступнага — свет трымаецца на трох слупах: Учора, Сёньня, Заўтра. Глыбокі асвет укладу народ у гэты выказаньне. Давяда і мы паглядзім хоць бы мімаходзь на ўчора, сёньня і заўтра нарадаў, якія сьцінулі ланцуд рабства або эмагоўца за сваю свабоду і незалежнасьць.

Цяжка, бадай, айнасьці ў слуху словы, якія ў поўнай меры магл б перадаць учарашнюю трагедыю Азіі і Афрыкі. На працягу стагодзьдзя гэтыя два вялікія кантыненты былі занятыя вайсковымі імперыялістамі. Амаль усе краіны Азіі і Афрыкі былі іх калоніямі, ці паўкалоніямі. Вялікі запалік — вось што такое было ўсход у параўнаньні нядаўнім мінулым. А калі чалавечы драм разьвілася ў каланіяльнай краінах! Калі-небудзь народы складуць чорны спіс усіх крывавых злачынстваў каланізатары, гэта будзе самым цяжкім абвінавачаньнем усёй сістэме імперыялізму. Невялікі стагодзьдзе над сьпісам афрыканцаў і азіяцка сьвету блізня планатары і наглядчыка. Сотні мільёнаў чалавечых жыццяў, разьбітых багачай, непаспэўнасьцю, хваробай, эканамічнай адсталасьцю — вось што прынес з сабою каланіялізм.

Магчыма да гэтых тут прывесці некалькіх людзей, бо сьляды іх часта гавораць больш красамовна, чым усялякія пышныя словы. Паміж прыблжных падзеньняў, толькі ў Афрыцы налічваецца чатыры былі ста мільёнаў непаспэўных. 59 працэнтаў насельніцтва зямнога шара, галоўным чынам слаба разьвітыя краіны, галадае. 450 мільёнаў людзей, разьбітых багачай, непаспэўнасьцю, хваробай, эканамічнай адсталасьцю — вось што прынес з сабою каланіялізм.

Магчыма да гэтых тут прывесці некалькіх людзей, бо сьляды іх часта гавораць больш красамовна, чым усялякія пышныя словы. Паміж прыблжных падзеньняў, толькі ў Афрыцы налічваецца чатыры былі ста мільёнаў непаспэўных. 59 працэнтаў насельніцтва зямнога шара, галоўным чынам слаба разьвітыя краіны, галадае. 450 мільёнаў людзей, разьбітых багачай, непаспэўнасьцю, хваробай, эканамічнай адсталасьцю — вось што прынес з сабою каланіялізм.

Г. НАВІЦКІ

раіх імперыялістычным дзяржавамі, засталіся адны руіны. Але барацьба ідзе далей. Не трэба забываць, што ў Азіі яшчэ ў каланіяльнай няволі пакутуюць 12 мільёнаў чалавек, а ў Афрыцы — звыш 50 мільёнаў. Сілы мінулага добраахвотна не адступаюць. У перадавыя афіцэры ідуць на нечуваныя злачынствы, абы толькі выратаваць апошнюю апару былой магчымасьці.

У ход пуськаецца літаральна ўсё — і выпрабаваныя сродкі да арсеналу «класічнага» каланіялізму, як, напрыклад, масавы тэрор, знішчальныя войны, забойствы выдатных дзячоў народнавызначэньня руху і новых форм і метады, якія складаюць сутнасьць, паводле трапічнага вызначэньня М. С. Хрушчова, «падоўжэньня каланіялізму». Надаўна вядомы амерыканскі аглядальнік Джозэф Олсав даволі шырока выказаў сутнасьць гэтага «падоўжэньня каланіялізму» — рабіць тое, што рабіліся ў мінулым, але толькі без шуму, без драматызму. Галоўная мэта імперыялізму ў цяперашніх умовах — гэта ўсялякімі сродкамі ўтрымаць слаба разьвітыя краіны пад сваім уладаньнем, замацаваць і ўмацаваць іх пераважнае становішча ў сістэме сусветнай капіталістычнай гаспадаркі. Францыя, напрыклад, імкнецца ўтрымаць свае сьляды ад рынакскія калоніі, вядомыя пад называм «Франкавіліскага тузіна», у імперыялістычнай «агульнай рынак». Прыезд Парыжа далей — паспрабаваць і надалей утрымаць у сваіх руках сыравіныя базы і рынкі збыту тавараў. А каб было лягчэй абытаць былія калоніі новымі кабальнымі пуньёмі, усялякі падкормліваюць «мясцовыя» прадпрыемствы, вядуць падпук па сапраўды нацыяналізавыя сілы.

І ўсё ж, як бы каланізатарскія вайны і перапрапаньні ў ачыныя шкуркі, іх лесеяныя сьцяг. Заўтрашні дзень нарадаў, якія высталаі свае плечы, — гэта шлях свабоды і незалежнасьці, шлях канчатковага вызаленьня ад палітычнага і эканамічнага панаваньня імперыялістаў. У гістарычным плане гэтае пытаньне ўжо прадвызначана, і ніякія насьейныя вынаходствы Вашынгтона, гэтага цэнтру «падоўжэньня каланіялізму», не можа пераадолаць заканамерную працэсу. Але наперадз барачыба ўпарта і жорстка. Яна будзе паставаць і жорстка, перш чым над усёй Азіяй і Афрыкай запалае паходная свабоды. Але свабода абавязкова пераможна. І калі каланізатары не ўдзякуць самі, дык народы сьвету зброй прымусяць іх зрабіць гэта. Гэраічны прыклад мужнага аліжырскага народа, які не сьцінуў галавы перад калектыўным каланіялізмам НАТО, досыць пераканальна гаворыць пра гэта.

Адшлі ў нябыт часы, калі каланізатары маглі беспакарана тапіць у крывы рух нарадаў да свабоды і незалежнасьці. Сёньня ў маладых дзяржавах Азіі і Афрыкі ёсьць магчымасьці і аднавіць зброю. Гэта вялікі Савецкі Саюз, усе дзяржавы сацыялістычных краінаў. Краіны сацыялізму не раз асуджвалі агрэсараў, якія гэтае былі зноў накінуць на свае ахвяры пільну каланіяльную эксплуатацыю.

А калі адрозьніваецца шырака дапамога Савецкага Саюза слаба разьвітым краінам ад та, званай «дапамогі» імперыялістаў? Мананолі ЗША, Англіі,

Францыі, ФРГ ідуць іны раз падаткі былым калоніям, каб мець магчымасьць залезці з рукамі і нагамі ў эканоміку гэтых краінаў, рабаваць іх нацыянальныя багачы. Вось канкрэтныя лічбы. Штогод са слаба разьвітых краінаў імперыялістычныя маганолі выкачваюць каля 20 мільярд даляраў, што ў многіх разоў перавышае суму іх «дапамогі». На гэтыя сродкі можна было б пабудавать 40 такіх металургічных заводаў, як Вільяскі ў Індыі, або 20 такіх грандыёзных гідратэахнічных збудаваньняў, як Асуанская пласіна ў ААР.

Савецкі Саюз і іныя сацыялістычныя краіны бескарысьліва, па-савецку падтрымліваюць вызаленьныя краіны ў разьвіцці іх прадукцыйных сіл, у стварэньні самастойнай эканомікі, у павышэньні жыццёвага ўзроўню шырокіх народных мас. Агульная сума крэдытаў і пазык Савецкага Саюза слаба разьвітым краінам Азіі, Афрыкі і Лацінскай Амерыкі перавышае два мільярды рублёў. У 1962 годзе амаль у два разы павялічыцца пастаўкі ў гэтыя краіны камплектнага абсталяваньня для прадпрыемстваў горнай, машынабудавальнай і іных галінаў прамысловасьці. З дапамогаю савецкіх крэдытаў у 1962 годзе ў гэтых краінах будзе будавана больш 300 прамысловых прадпрыемстваў, сельскагаспадарчых і іных аб'ектаў. А якую мерную вымераль тую вялікую маральную падтрымку, якую аказвае пастаянна Савецкі Саюз справе вызаленьня ад імперыялістычнага прыгнёту? Наахвта ў летанісці гісторыі залатымі літарамі будзе запісана аб выкаароднай ініцыятыве Савецкага Саюза, які на XV сесіі Генеральнай Асамблеі ААН паставіў пытаньне аб неадкладным прадастаўленьні незалежнасьці каланіяльным краінам і народам. Народы ўсіх кантынэнтаў ведаюць — гарантыя іх сьветлай будучыні ў дружбе з Савецкім Саюзам.

Гэтыя каланіялістычныя прабылі. Іныя вытанчаныя дыпламатычныя трукі, іныя загоныя і адкрытыя пагрозы — каланіялісты не здолеюць аслабляць гэтае глыбокае адзінства і дружбу з Савецкім Саюзам.

Гэтыя каланіялістычныя прабылі. Іныя вытанчаныя дыпламатычныя трукі, іныя загоныя і адкрытыя пагрозы — каланіялісты не здолеюць аслабляць гэтае глыбокае адзінства і дружбу з Савецкім Саюзам.

ЖЫЦЦЕ ПАЭТА НА ЭКРАНЕ

30-я гады... Адырэц Дняпроўска. На ім прысутніае Янка Купала. Працуюць камуністы на Арэсе. Першы ўсеагульны з'езд пісьмэннікаў. Міхалі Іванавіч Калінін і Купала. Гучыць голас Яны Купалы...

Так пачалося другое жыццё народнага паэта Беларуса. Пачалося на экране. Гэты фільм стварыла Мінская кінастудыя хранікальна-дакументальных і навукова-папулярных фільмаў па сцэнарыю А. Вялюгіна. Рэжысёр Р. Дзюдзіна. Хутка карціна «Янка Купала» выйдзе на экраны рэспублікі.

Фільм аб народным паэце будзе вялікай цікавасцю. Ён публікуецца на дакументальных матэрыялах — кадрах кінахронікі, рэпрадукцыях фотаздымкаў, якія расказваюць аб найбольш значных падзеях з жыцця паэта і творчага шляху Яны Купалы. Вось некаторыя кадры. (Звержы ўніз). 1938 год, Янка Купала. Ніжэй — акаліца вёскі Вязіцы. Вось яшчэ адзін кадр: дэрага, конь цягне дрэвіны. На дрэвінах сядзяць людзі. Пра гэтыя гадзі паст ськазаў такі «Усё маленства і юнацтва пастаў, як таку, на калёсках». А вось старое Палесся. Пасым — сьняжнік бярэгі Арэсы. Яшчэ адзін кадр. Крэмыль. Міхалі Іванавіч Калінін ўручае народнаму паэту ордэн Леніна. Янка Купала сэрдачна дзякуе ўраду за высокую ўзнагароду. І апошні кадр — хата ў Вязіцы, месца народнага паломніцтва.

Уверсе злева — А. Вялюгін і Р. Дзюдзіна абмяркоўваюць дыктарскі тэкст да фільма.

З КРАЮ ПАЎНОЧНАГА ЗЗЯННЯ

Гасінуць лютыя ў зале. Гледзчы ўважліва прыслухоўваюцца да музычных фраз у аркестры. Гэта — радыёпаўсюшны адной з паўночных рэспублік нашай краіны — Комі АССР.

Чароўнае мігненне. Сьняга сьвятла — паўночнае ззяньне, гэраічны палыдына палыдынага з дзімім алесам (выкапуць Г. Траўнэ і В. Нікіфарэ) — усё гэта складае саабыслы пралог канцэрта. За ўмоўнай

сэнарыя засонай гучыць словы, вразумелыя кожнаму: «Масква. Крэмыль. Партыя. І вось на авансцэну выходзяць людзі ў народным адзенні, вітаючы на рускай мове дарагіх гледачоў. Так пачынаецца канцэртная праграма Дзяржаўнага ансамбля песні і танца Комі АССР, які таастраліраваў у нашай рэспубліцы.

Гэты творчы калектыў у складзе сямідзесяці артыстаў

(мастанкі іраўні — заслужаны артыст Комі АССР, кампазітар В. Масценца) выконвае народныя паўночныя песні. Аранжэнарыяныя малюньчыя танцы, у якіх расказваецца пра старажытныя звычкі ў мінулым прыгнечанага народа комі (зыраньскага) і аб ішчэаьным радасным жыццё працоўных Аўтаномнай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі.

Таастраліраваае сюжэтнае разьвіццё праграмы падабаецца гледачам. Асабліва ўдалыя песні «Зялёныя калёны», карагод «Раніца». Пра сьняжнінае новае жыццё народнага савецкага Паўночнага ансамбля артыстка Комі АССР В. Ясэва. Добра глядзіцца танец дзючэаў і малікаў «Новыя пільны», паказаныя на сцэне Крэмыльскага Палаца з'ездаў у дзень сустрачкі М. С. Хрушчова з выбаршчыкамі.

У другім аддзяленьні канцэрта мы бачым новае мастацкае афармленьне сцэны, новыя касцюмы артыстаў ансамбля. Радасць і гонар за нашу імянацыйна-навуковую савецкую культуру выклікае гэты канцэрт. Асабліва ўражанне пакідае ўсе фільмальныя песні «Ленін, партыя, народ».

Нашы госці з краіны Паўночнага ззяньня далі ў Беларусі пільнае ўважэньне, паказваючы сваё нацыянальнае мастацтва гледачам Матілёва, Полацка, Віцебска, Горанска сельскагаспадарчых акадэміі. Усёды гледзчы наладжвалі ім цёплы прыём.

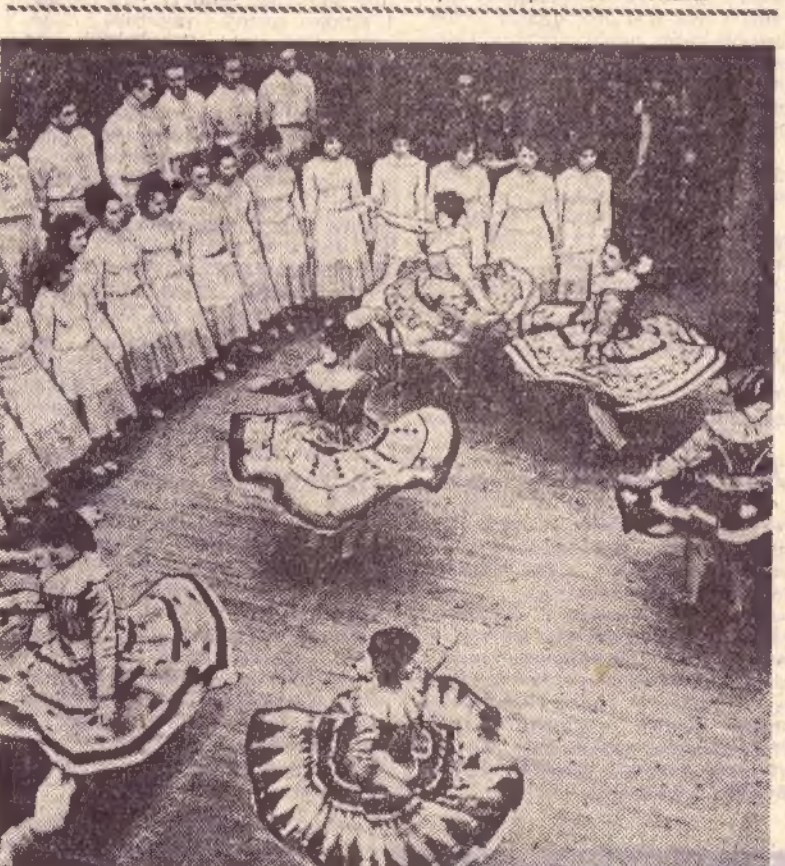
М. КЛІМЧУК.

У ТЭАТРАХ І КАНЦЭРТНЫХ ЗАЛАХ

Таастральныя калектывы рэспублікі ў дні першмайскіх сьвят пакінуць наведвальнікам свае лепшыя спектаклі. На сцэне Дзяржаўнага акадэмічнага тэатра імя Я. Купалы будзе ісьці п'еса «Паўночная мадонна». Артысты Тэатра імя М. Горькага пакажуць спектаклі «Акіяні» і «Адзіны год». У Тэатры юнага гледача пойдучы «На граніцы» і «Дзючэаў» з вяснушкімі. Канцэртны-белі абудуць у Дзяржаўным тэатры оперы і балета. У іх прыме ўдзел вялікая

група артыстаў гэтага калектыву. Некелькі канцэртаў для працоўных сталіцы дэдуць артысты фільмаў і радыё. На сцэне Валгградскай эстрады, якія выхадзяць на гастролях у Беларусь.

Абласныя драматычныя тэатры пакажуць спектаклі — «Нароўны бой», «Кухарка» (Браст), «Провады белых нацый» (Магілёў). Лепшыя спектаклі пакажуць тэатры Гродна, Гомеля, Бабруйска, Дзяржаўны тэатр імя Я. Коласа.

Папулярнасьцю сярод гледачоў карыстаецца самадзейны танцавальны калектыў Мінскага палца культуры працацоўцаў. У яго рэпертуары беларусыя, рускія, украінскія і іныя танцы народаў братніх савецкіх рэспублік, краінаў народнай дэмакратыі. На здымку: закарпачкі дзючэаў танец «Нарычка».

Падзеі Рэспублікі

Дзючэаў тэатр лялкі паставіў п'есу «Лісу» беларускага драматурга М. Алтухова. Рэжысёр спектакля М. Шурупаў. Прэ'ера прыйшла з поспехам.

У Барысаве адбылася сустрэча аматараў літаратуры з і. Грамазом. Пісьмэннік прагавіў свае новыя творы «Сонца» і «Шалёны Будзіннага». Быў арганізаваны продаж кнігі І. Грамазова.

У Маскве бібліятэка Кастрычніцкай раёна сталіцы правала вельмі вялікую жывую працавую аўчэньне і перамога. У ім прынялі ўдзел маладыя будзінні будзіннага М. А. На ачыры выступілі старшая пільнаважачая школьня М. Я. Юрчанка, Герой Савецкага Саюза персанальны пільнікер Р. Махульскі, Герой Сацыялістычнай Працы, у мінулым рабочы шалінападышніцавага заводу, цяпер студэнт палітэхнічнага інстытута Ф. Алексіевіч і іныя.

На Мінскім заводзе запісаны часта прыйшла канфэрэнцыя чытачоў па раману «Вясенні ліўні» У. Карлава. У абмеркаваньні раману прынялі ўдзел сласар В. Курыльскі, тэхнік І. Корнелюк, чарфінка Г. Язвіч і іныя.

КІНО ЗА РУБЯКОМ

ГДР «Апраўданы з-за недакопу донаду» — так называецца новы фільм, над якім працаваў на студыі ДЭФА Габельсбэрг рэжысёр Рыхард Грощап па сцэнарыю Лотара Кронцга і Карла Андрысена. Тэма фільма — гісторыя сацыялістычнага дзячэаў у бонскай дзяржаве.

ФРГ Новую зьніраццёну п'есу Франка Вэдзінка «Сырынка Пандара» (першы кінаварыянт быў паставілены ў 1934 годзе) рэжысёр Ролф Ціле. На галоўную ролю запрошана папулярная заходнегерманская артыстка Надя Цілер.

ЗША Рэжысёр Марцін Рыт здымае фільм «Прыгоды маладога чалавека», сьняжыны рэжысёраў Сэмюэлем Хемінгуэя А. Я. Хатчэрман на аснове дзячэаў яго навал, Герой гэтых навал, Нік Адамс, у занадта ступені аўтабіяграфічны. Падзеі акалічваюць маленства і юнацтва пісьмэнніка. У галоўнай ролі — малады акцёр Рыманду Вейнэр.

ІТАЛІЯ Эканізацыя вядомай п'есы Жана-Поль Сартра «Пустэстайн і Альтоны» акалічваюць Віктрыю дэ Сіна. На галоўную ролі запрошаны італьянка Сабі Рован, амерыканка Кері Ауглас і заходнегерманскі акцёр Максіміліян Шал.

Аўтар фільмаў «Рым, 11 гадзін», «Горні рыск», «Трагічнае палаваньне» і іных Дзючэаў да Савіцы пачаў здымаць новага фільма «Хрыстос нарадзіўся ў кукурузе» па сцэнарыю Югаслаўскага журналіста Галубушына. З прычыны таго, што да Савіцы ў члену італьянскай камуністычнай партыі здымаў на радзіме забаронены, ён выехаў у Югаславію.

АНГЛІЯ Рэжысёр Дзікз Клейтон, якому наш гледач ведае па фільму «Шлях у вышэйшае грамадства», ставіць фільм «Сыны і палюбоўнікі» па раману Д. Лэўісана, перакладзеным на рускую мову. На адну з галоўных роляў запрошана італьянская артыстка Анна Маньяні.

Галоўны рэдактар Н. Е. ПАШКЕВІЧ. Рэдакцыйная калегія: З. І. АЗТУР, А. І. БУТАКОУ, К. Л. ГУБАРЭВІЧ, В. У. ІВАШЫН, А. Н. МАРЦІНОВІЧ (адказны скарптар), П. Ф. ПРЫХОДЗЬКА, Р. К. САБАЛЕНКА (намеснік галоўнага рэдактара), М. Г. ТКАЧОУ, І. З. ШАРАХОУСКІ, І. Б. ШАЦІЛА, Р. Р. ШЫРМА.

Разбойнікі з вялікай дарогі. Мал. Ул. БАРАНОВСКАГА.

ТАЛЕНТ МУЖНЕЕ

МНЕ прыгадваецца, як калі двух гадоў назад у Дзяржаўную акадэмію харавую капэлу БССР дзе я тады працаваў, прыходзіў конкунурныя выправаваць адноі толькі па прызіву Іван Шчаціна. Камісія правіла яго і засталася задаволенай. Нікому да гэтага не знаёмыя спылак з самадзейнасьці пільну добрае ўражаньне сваёй музычнасьцю і прыемным, самай прыроднай пастаўленым голасам.

Чына Шчаціна прыймаў у харавую капэлу і адразу ж пачалі разьвіваць з ім солуную партыю ў песьні Ул. Алоўнікава «Радзіма, мая дарэга». Добры маладога артыста, які абыдусь у час гастролі напалы на ўкраіна, быў вельмі цёпла сустрагчы гледачамі. Гэта акрыліла спевака, і неўзабаве ён пачаў рыхтываць ужо больш складаную солуную партыю з аратары Г. Сырыдава «Паміці Сяргея Ясеніна», якая выконваецца салістам і хорам у суправаджэньні сімфанічнага аркестра, а таксама іныя творы з рэпертуару харавога калектыву.

Аднойчы І. Шчаціну даволі выступіць з калёнай на ўрачыстым канцэрце ў Беларускай оперы і балета. І краўніцтва гэтага тэатра адразу

звярнула ўвагу на новага саліста. Бо ён сапраўды меў усе неабходныя для опернага артыста дадзеныя: добры вокаваы выгляд, музычнасьць, а галоўнае — вельмі прыгожы, лівочны тэнар шырокага дыяпазону, адлюнавы на тэмбрах ва ўсіх рэгістрах.

Праз некаторы час калектыў з цэлым пакананьнем выправаў І. Шчаціна на працу ў оперны тэатр. Так былі ўдзельнікі мастацкай самадзейнасьці стаў оперным салістам.

На сцэне нашага музычнага тэатра І. Шчацін упершыню выступіў як выкажача ролі Індыйскага госця ў спектаклі «Сядно» Рымскага-Корсакава. Здаецца, што ў гэтай опернай партыі і спяваць няма чаго, бо складаецца яна з адной песьні «Не сьцеш амазоў...» Але гэта песьня вельмі складаная, і не кожнаму спяваку ўдаецца лёгка і інтанацыйна чыста выканаць яе, асабліва на інтэрвалных пераходах паміж музычнымі такімі і паўтакамі. Шчаціна, я памятаю, праспяваў яе добра і выразна.

Потым маладому салісту дааручыў партыю Альфрэда ў камічнай оперы І. Штрауса «Лягушчына». Гэта роля была ўжо не маленькая. Яна патра-

буе ад опернага артыста не толькі выдатныя навікаў, але і пільнага спэцыяльнага майстэрства. І Шчаціну даваліся многія патрабаваньні над пільнай роллю. У выніку яму ўдалося стварыць даволі цікавы вобраз маладога сьвечнага фрынта. Уважэньне і ярка гучаць у выкананні маладога саліста сэронада Альфрэда, якую ён прысьвячае даме свайго сэрца, і песьняныя ў эпізодзе апіяньня. Артыст імкнецца трымаць сьце на сцэне натуральна і проста, каб вобраз яго героя быў прадэлым і пераканальным. Але ў гэтай оперы апрача арыя, музычных рэчытываў ёсьць месца са звычайным дыялогам, і хацела б параіць І. Шчаціна ў размове са сваімі партнёрамі гаварыць не так пашпеліва і больш выразна, каб ясна гучалі канчаткі слоў.

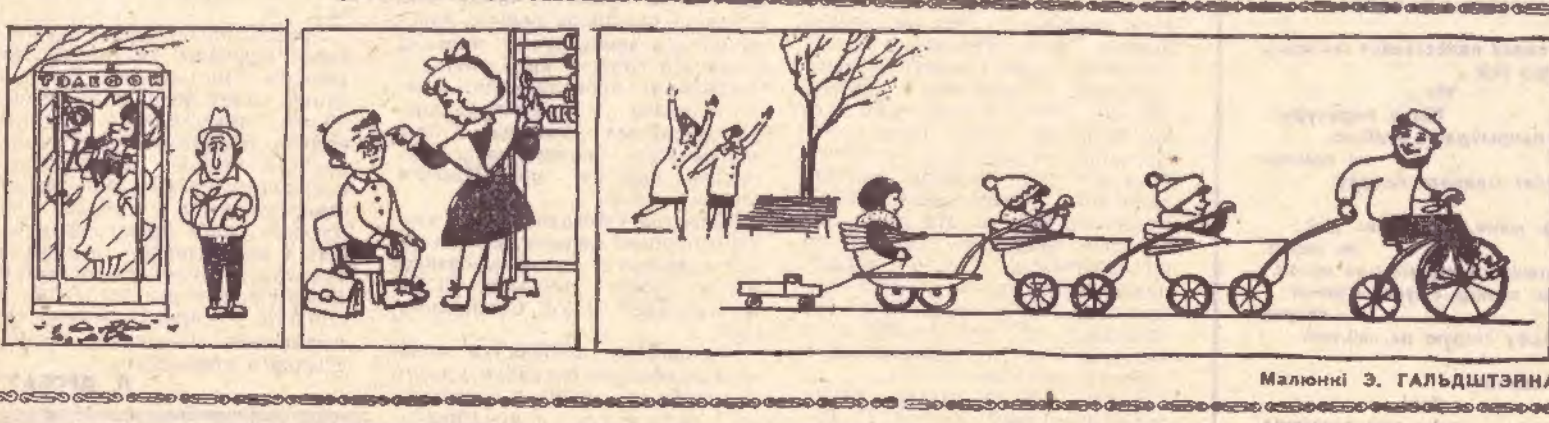
Самым адзіным экзаменам для маладога саліста было выступленьне ў спектаклі «Шукальнікі жэмчугу», дзе ён выконваў вядучую партыю Надзіра. Уважэньне саотчы за творчым ростам былога выхаванца кавяны, я вядома, не мог прасіць і гэты спектакль з яго ўдзелам. Папулярныя на сваёй маладзёжнай і арыяму раманс Надзіра «В сьняныя нocy тёмной» з рэчытывам І. Шчаці-

на вынааў з сапраўдным настрэем і мільгучаьцю, хоць у некаторых месцах, вядца, з-за хваляваньня, ён спляз не зусім чыста і на кароткім дыханні. Але мы ўважэньне, што гэты «трэа» дэтаніраваньня здарыўся вышэйшым. Бо як яму, зусім лідэа маладому опернаму артысту, у мінулым амаару самадзейнага мастацтва, не хвалявацца, калі ён дубіруе ў гэтай адназначнай парты вядомых нам салістаў — інобжычна, народнага артыста БССР І. Балодзіна і заслужанага артыста рэспублікі В. Глушакова. Затое даволі складаная і своеасабіваа па мэтра-рытмічнай будове песьня Надзіра з другога акта, а таксама дуеты з Лейлай — Т. Ніжнікавай і Зургой — В. Канзанарам былі выкананы І. Шчаціным на добрым мастацкім узроўні.

Праўда, маладому артысту яшчэ не хапае смеласьці і ўважэньня паводзім на сцэне. Аднак з часам ён гэтага даб'ецца. У маладога беларускага саліста багатая перспектыва росту. Толькі патрэба, каб з ім праводзілі спецыяльныя індывідуальныя заняткі як па вакалу, так і па сцэнічнаму майстэрству, пачынаючы нават са звычайных эцюдаў.

Ад сьце асабіста і ад калектыву Акадэмічнай капэлы Хоцаца па-бацькоўска ськазаць: «Хай расце і мацее гэты прыродны талент. Ён на пачатку вялікай творчай дарогі».

К. ПУРОСКІ.

Малюнк Э. ГАЛЬШТЭЙНА.